

بررسی بیواکولوژی بالشتک مرکبات (*Pulvinaria aurantii* Ckll. (Hom.; Coccidae)

در غرب مازندران

محمد فاضل حلاجی ثانی^۱، جلال جلالی سندی^۲، محمد ابراهیم جعفری^۳

۱- مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور، رامسر

۲- گروه گیاهپزشکی دانشکده کشاورزی، دانشگاه گیلان

۳- بخش تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی، مرکز تحقیقات کشاورزی مازندران، ساری

بیواکولوژی بالشتک مرکبات *Pulvinaria aurantii* Ckll. در شرایط طبیعی در یک باغ مرکبات در ۳ کیلومتری غرب رامسر و همچنین در ۳ دمای مختلف آزمایشگاه ($10 \pm 1^{\circ}\text{C}$ ، $21 \pm 1^{\circ}\text{C}$ و $26 \pm 1^{\circ}\text{C}$) با رطوبت نسبی $75 \pm 5\%$ مورد مطالعه قرار گرفت. آفت مذکور دو نسل در سال دارد و به صورت پوره سن دو زمستانگذرانی می نماید. فعالیت این حشره از اواخر فروردین شروع می گردد. نقاط اوج پوره های سن یک در نسلهای اول و دوم، به ترتیب در اوایل تیر و اواخر شهریور است. این آفت دارای دیاپوز اختیاری است. نسبت جنسی (حشرات نر: ماده)، ۵/۹۲:۱ تعیین شد. حشرات ماده بکرزا، ۱۰۰٪ ماده زاهد هستند. شاخص توزیع فضایی پوره های سنین مختلف در قسمت انتهایی تاج درختان، ۱/۳۵ و در اطراف تاج، ۱/۵۹ تعیین شد. بطور متوسط، دوره انکوباسیون تخم، طول دوره پوره های سنین اول تا سوم و حشره کامل به ترتیب، ۱۱/۲، ۱۳، ۱۲/۴، ۱۲/۲ و ۱۴/۵ روز بطول می انجامد. مدت زمان شفیرگی نر، ۱۰/۷ روز است.

کفشدوزکهای *Cryptolaemus montrouzieri* Muls. و نقابدار دو لکه ای *Chilocorus L.* *bipustulatus* دو شکارگر مهم و قارچ *Verticillium lecanii* پارازیت مهم بالشتک مرکبات در طبیعت شناسائی گردیدند. بطور متوسط میزان تخمگذاری بالشتک مرکبات ۴۱ ± ۴۶۴ درصد تفریح تخم ۹۵/۴٪ است. میزان تخمگذاری در دمای $10 \pm 1^{\circ}\text{C}$ ۱۴ ± ۵۴۴ (بطور معنی داری بیشتر از دو دمای $21 \pm 1^{\circ}\text{C}$ و $20 \pm 270^{\circ}\text{C}$) و $26 \pm 1^{\circ}\text{C}$ (۱۶ ± ۲۶۱) است، درصد تفریح تخم بین دو دمای $10 \pm 1^{\circ}\text{C}$ (۵/۹۷٪) و $26 \pm 1^{\circ}\text{C}$ (۰/۹۶٪)، اختلاف معنی داری ندارد ولی با دمای $21 \pm 1^{\circ}\text{C}$ (۸۹٪) اختلاف معنی داری دارند.